

5. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник / За ред. О. І. Пометун. К. : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.

6. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: навчальний посібник. К. : Ленвіт, 2009. 216 с.

7. Харенко О. О. Використання ІКТ на уроках англійської мови // Англійська мова та література. 2017. С. 49-51.

*Юлія Тетерюк-Кінч
(Ужгород, Україна)*

СИСТЕМА ВИЩОЇ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У статті розглядається надання освітянських послуг у системі вищої освіти країн Європейського Союзу. Аналіз здійснюється на основі її розвитку у країнах Франції, Німеччині, Польщі та Словаччині. Розкривається високий рівень функціонування вищої освіти. Провідними тенденціями її розвитку є висока якість та реалізація положень Болонської Конвенції. Підкреслюється провідна роль університетів у системі вищої освіти з використанням конкретних прикладів їх діяльності.

***Ключові слова:** освіта, система вищої освіти, університет, вища школа, освітній простір, навчальний процес, Болонська Конвенція, інтеграція, глобалізація.*

The article deals with the provision of educational services in the higher education system of the countries of the European Union. The analysis has been carried out on the development of education in France, Germany, Poland and Slovakia. The high level of higher education functioning has been revealed. The main trends of its development are the high quality and implementation of the provisions of the Bologna Convention. The leading role of universities in the system of higher education is emphasized, with the usage of specific examples of their activities.

***Key words:** education, higher education system, university, Higher School, Educational dimension, Educational Process, Bologna Convention, integration, globalization.*

Освіта завжди була особливим важелем суспільства й держави, яка спрямована на формування і розвиток соціальних якостей людини як члена суспільства і громадянина держави. Через освіту здійснюється вплив на формування свідомості суспільства, регулюються процеси свідомого саморозвитку громадян.

Останнім часом в педагогічній науці України одним із основних дослідницьких напрямів є дослідження функціонування вищої освіти за рубежом. Вивченням цього питання займаються науковці Ю.Бекетова, М.Бершадська, Л.Віннікова, Н.Гайдук, М.Дмитриченко, В.Зубко, О.Карпенко, В.Поліщук, О.Пришляк, А.Сбруева, Г.Слозанська, С.Сисоєва, та ін.

Мета статті – розкрити особливості сучасної вищої освіти в деяких країнах Європейського Союзу, а саме: Німеччині, Франції, Польщі та Словаччині.

В останні роки ХХ – на початку ХХІ ст. у світі відбуваються зміни, зумовлені загальними процесами глобалізації, які вплинули на фундаментальні основи розвитку вищої освіти. Сучасна освіта характерна своєю відкритістю у майбутньому і її подальший розвиток повинен спрямовуватися на подолання скутості та замкненості й надання освітньому процесу більш творчого характеру, що потребує нової освітньої моделі, яка б відповідала тим глобальним змінам в усіх сферах життя, які викликані сучасними інформаційними та інноваційними технологіями, стрімкими інтеграційними процесами в світі.

Правовий статус ВНЗ різних країн регулюється за допомогою Закону «Про вищу освіту». Існує три різні типи закладів вищої освіти: університети, академії (школи) мистецтв та вищі школи. Вступ до університетів та вищих шкіл є в основному безкоштовним, і перевага при

вступі надається тим, хто успішно закінчив навчання у середньоосвітніх закладах. Вступних іспитів в університети немає, винятком є вступ до академій мистецтв та музичних академій. Єдиним спільним напрямком діяльності вищих навчальних закладів країн Європейського Союзу та України – є приєднання до Болонської системи навчання.

Інтеграція України у світовий освітній простір та процеси глобалізації, приєднання до Болонського процесу суттєво змінило філософію освіти та концепцію її розвитку. Система освіти сама здатна впливати на глобалізацію, формуючи лінію майбутньої культури, економіки, політики регіону, держави і світу в цілому. Розглядаючи Болонський процес, як систему освіти, можна говорити про модернізацію національної системи освіти, вдосконалення і підвищення якості освітніх послуг, створення умов для формування індивідуального розвитку людини, її соціалізації і самореалізації у європейському просторі. Вивчення міжнародного досвіду є надзвичайно важливим для України.

Першочерговим завданням країн Європейського Союзу є збереження значних здобутків та стимулювання розвитку національних культур держав-членів Європейського Союзу, враховуючи їх різноманітність культур, традицій, особливостей, у тому числі і у сфері освітніх систем. Разом з тим відкриті ринки праці, право громадян на вільне пересування в межах території Європейського Союзу з метою поселення, навчання чи працевлаштування створюють підґрунтя для визначення і формування таких знань, умінь, навичок та кваліфікацій, які б були універсальними для всіх країн ЄС [5, с. 351].

Відзначимо деякі ознаки, що характеризують сучасну вищу освіту країн Європейського Союзу.

Заклади вищої освіти в Німеччині поділяються на такі групи: університети (класичні, технічні, загальноосвітні), а також спеціалізовані заклади університетського рівня (вищі школи для підготовки вчителів, теологів, лікарів тощо); вищі фахові школи зі спеціалізованою фаховою підготовкою; вищі школи (коледжі) мистецтв і музики. Заклади педагогічного спрямування університетського рівня з'явилися після 1945 р., вищі фахові школи – з 1970 р. Університети об'єднують заклади трьох типів. Заклади мають класичну структуру та такі завдання: навчання, проведення наукових досліджень, підготовка кадрів вищої кваліфікації. Навчання триває чотири роки. Вищі фахові школи готують спеціалістів з інженерії, бізнесу, менеджменту тощо. Музичні і мистецькі вищі школи готують фахівців з усіх видів мистецтв і музики. Для отримання диплома необхідно скласти складний двостадійний фаховий екзамен. Для вступу у вищий навчальний заклад необхідно мати атестат повної середньої освіти, який буває трьох типів: загальний, який дає доступ до всіх вищих навчальних закладів; фаховий, що дає доступ до певних факультетів; застосовний лише для вступу у вищі фахові школи і на відповідний факультет загальноосвітнього університету. Для вищої освіти Німеччини характерна бінарна структура, складається з університетів та політехнічних інститутів. Академічні ступені, що присвоюються німецькими університетами, відрізняються від прийнятих в англомовних країнах. У Німеччині прийнято видавати диплом про вищу освіту, де вказують головну спеціалізацію. Його одержують випускники більшості математичних, природничих, економічних і соціально-наукових факультетів. Звання магістра присуджується в мистецьких і гуманітарних спеціальностях після здачі екзамену і дипломної роботи. Закінчивши навчання в аспірантурі, можна одержати ступінь доктора, що буде рівноцінно нашому кандидатури наук [2, с. 169].

Сучасна система французької освіти вважається однією із найбільш передових у світі. Основні її особливості – перевага державних навчальних закладів і безкоштовність навчання для всіх, включаючи іноземців. У цій країні своя система дипломів та вчених ступенів, особливий розподіл на цикли, і особливе відношення до дипломів державних навчальних закладів. У Франції не існує значної межі між середньою спеціальною і вищою освітою: перша є сходиною для другої. Система здобуття середньої освіти у Франції складається з двох блоків і включає перший цикл навчання (коледж) та другий цикл навчання. Вища освіта

– це освіта, яка була здобута після середньої школи і базується на освітньо-кваліфікаційному рівні «бакалавр». Вищі навчальні заклади поділяються на два типи: університети й Великі школи. Великі школи, до яких належать ВНШ, – це елітарні, як правило, комерційні вищі навчальні заклади, вступ до яких обмежений. Після отримання диплома бакалавра та після навчання у дворічних «підготовчих класах», абітурієнт має можливість навчатися в них. Термін навчання – 3-5 років. Закінчивши Велику школу, студент отримує диплом магістра. Проте, незважаючи на престижність Великих шкіл, в більшості перевага надається навчанням в університетах, бо вони є доступними навчальними закладами. Основу системи вищої освіти країни складають університети – найстаріші державні навчальні заклади із сильними академічними й демократичними традиціями. Університети – єдині заклади, які приймають усіх кандидатів без попереднього відбору і саме тому в університетах часто опиняються студенти, які просто не вступили до інших шкіл. Більше половини бакалаврів вступають до університету, але близько 40% залишають навчання упродовж першого року навчання. У Франції можна вступити до університету і без ступеня бакалавра, склавши спеціальний іспит до університету, але це можливо тільки в небагатьох випадках і лише для досвідчених фахівців, які мають великий стаж практичної роботи [1, с. 389].

У Польщі функціонують державні та приватні вищі навчальні заклади. Вступати до вищих навчальних закладів мають право особи, що отримали «свідоцтво зрілості». Форми відбору до вищих навчальних закладів: вступні іспити, конкурс «свідоцтва зрілості», запис бажаючих. Ступеневість освіти та кваліфікації у Польській вищій освіті мають свою специфіку: ліцензіат – кваліфікація, що присвоюється після закінчення професійного (фахового) вищого навчального закладу після 3-3,5 років навчання; інженер – кваліфікація, що присвоюється випускникам професійних вищих навчальних закладів за технічними напрямками; інженер-архітектор – кваліфікація, що присвоюється за напрямом архітектура і урбаністика; магістр, а також магістр мистецтв, магістр-інженер, магістр-інженер-архітектор, лікар, лікар-стоматолог, ветеринарний лікар тощо – присвоюються після закінчення 4-6 річних магістерських програм. Кваліфікацію магістра можна також здобути після закінченні 2-2,5 річних додаткових магістерських курсів на базі ліцензіата та інженера. Щоб одержати вищевказані кваліфікації студенти повинні виконати навчальні плани, захистити дипломні роботи, скласти фаховий іспит. Освіта в Польщі здійснюється за Болонською системою. Термін навчання від трьох до п'яти років. Випускники отримують освітньо-кваліфікаційний ступінь бакалавра та магістра [3, с. 401].

Базовим нормативним актом, який регулює освіту в Словацькій Республіці, є Закон №245/2008 Збірник законів «Про виховання та освіту» в новій редакції. Вищі навчальні заклади є вершиною навчальних, наукових та мистецьких навчальних закладів, які мають виняткове право надавати вищу освіту. Для здобуття вищої освіти в Словаччині необхідно від 3 до 6 років, навчання завершується державним іспитом. Вища освіта Словацької Республіки складається з трьох ступенів: перший ступінь – на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, тривалість навчання 3-4 роки, після чого випускники отримують академічне звання «Бакалавр». Другий ступінь – на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр, інженер. Зазвичай, тривалість навчання такого типу 1-3 роки, продовжуючи перший ступінь навчання за такою ж або суміжною спеціальністю (загалом тривалість навчання – не менше 5 років), після чого випускники отримують академічне звання «Магістр». Третій ступінь – академічні програми PhD. Навчання в докторантурі триває 2-3 роки, з подальшим державним іспитом і захистом дисертації. Після її закінчення студент отримує академічний титул доктора. У Словаччині це найвищий ступінь освіти. Докторанти мають можливість працювати в університеті, часто ведуть семінарські заняття у студентів молодших курсів. Вищі навчальні заклади Словаччини також пропонують великі можливості для післядипломної освіти. Ті, хто має бажання вдосконалювати свої знання, можуть обирати серед численних курсів підвищення кваліфікації, MBA, мовних курсів тощо [4].

Підсумовуючи вищесказане ми бачимо, що освіта стає найвагомимим важелем впливу на життя суспільства, і вона сама зазнає також глибокого реформування. Глобальними тенденціями розвитку світового освітнього простору стали: прагнення до демократичної системи освіти, тобто доступність освіти для всього населення; розростання ринку освітніх послуг; розширення мережі вищої освіти та зміна соціального складу студентів; пріоритетність фінансування освіти; постійне оновлення освітніх програм вищих навчальних закладів; відхід від орієнтації на середнього студента, підвищений інтерес до обдарованого студента, до особливостей розкриття його здібностей та потенціалу. Модернізація європейської освіти нерозривно пов'язана з розвитком усього суспільства, характерними рисами якого на сучасному етапі є оновлення структури та змісту освіти, послідовного впровадження інноваційних технологій навчання, введення кредитно-трансферної системи в навчальний процес. Модернізація системи освіти має бути спрямована на виховання нового покоління людей, що усвідомлюють загальнолюдські цінності і живуть за гуманістичними законами. Перед сучасною освітою постають універсальні цілі: вийти на новий рівень якості європейської освіти і забезпечити її конкурентоспроможність на світовому ринку, реформуючи її на засадах демократизації, відкритості, безперервності, рівного доступу до здобуття освіти, мобільності, зберігаючи при цьому автентичність національної освіти.

Визначальним пріоритетним напрямом створення єдиного європейського освітнього простору є розвиток полікультурної освіти та виховання, що зафіксовано у документах країн Європейського Союзу.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Максименко А.П. Становлення і розвиток системи університетської освіти Франції (XIX-XX століття) : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01. К., 2008. 389 с.
2. Махия Н.В. Реформування системи педагогічної освіти Німеччини (друга половина XX – початок XXI ст.) : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01. Черкаси, 2009. 169 с.
3. Ніколаї Г.Ю. Розвиток музично-педагогічної освіти в Польщі (XX століття) : дис. ...доктора пед. наук : 13.00.01. К., 2008. 401 с.
4. Посольство Словацької Республіки в Україні. URL: <http://www.slovakia.kiev.ua/site/ua/slovakia/1/5/>. Назва з екрану.
5. Сисоева С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: Загальна характеристика ТЗОВ фірма «Овід» м.Рівне, 2012р. С.351.

УДК 373.091.212.3:364-787.7

*Тетяна Ткач
(Ізмаїл, Україна)*

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ОБДАРОВАНОЮ УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ

У статті розкрито актуальність проблеми соціально – педагогічного супроводу обдарованої учнівської молоді, висвітлені напрямки роботи та технології соціальної роботи з обдарованими дітьми.

Ключові слова: обдарованість, соціально-педагогічний супровід, підтримка обдарованості.

The article reveals the urgency of the problem of social and pedagogical support of gifted student youth, highlights the directions of work and technology of social work with gifted children.

Key words: giftedness, social-pedagogical support, support of giftedness.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>